

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescã-politicã.

Insertiuni

Un sir garmond:
o datã 7 cr., a dóua órã
6 cr., a treia órã 5 cr.,
și de fiesce care publi-
cațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
sã se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii«
în
Blaș.

Anul VII.

Blaș 14 August 1897.

Numérul 34.

Sã fim hotãrîți.

Se póte ușor, ca în urma reso-
lutiilor luate la Blaș, Lugos și Cluș
față cu plãnuita contopire a bisericii
nóstre în proiectatul organism autonomic
al bisericii catolice latine din Ungaria
biserica nóstrã sã aibã parte de a rãbda
ocará pentru numele lui Christos.

De aceea e bine, ca lupta, ce ne
așteptã, sã ne gãsescã intrarmați cu
armele spirituale, cari ni-le îmbie religia
lui Christos.

Una dintre armele acestea e ho-
tãrirea.

Cetisem de unãzi cuvintele acestea
ale unui scriitoriu modern: „Spectacolul
cel mai frumos e cel al unui suflet,
care dã pept cu puterea unei lumi.“
Bãrbãtia și hotãrirea în cuvint, în faptã
și în suferire e criteriul estern al bãr-
batului creștin, a cãruí convicție internã
și principii sînt limpeđi și tari, a cãruí
inimã și consciință e fãrã de vinã și
nelegatã, liberã, și a cãruí voință nu
se îndreptã spre scopuri egoiste, ci
spre țintele și problemele ideale în
biserica, stat și societate. Hotãrirea
bãrbãtescã și convicția limpede și con-
secuentã sînt surori gemene, cari își
pot sevãrși problema numai prin acti-
vitate unitã, își pot ajunge scopul numai
în alianță intimã.

Convicția clarã croesce planul de
rãboi, hotãrirea ieã asuprã-și comanda.
Planul e fãr de preț, dacã hotãrirea

nu împinge spre esecutarea repede a lui.
Un înțelept fãr de fapte se asemênã
unui nor fãr de plóe. Ce folosesc pla-
nuri și propuneri pline de spirit și
decisiuni bine cumpênite, dacã ele rêmân
baltã, dacã nu avem bãrbãtia și hotã-
rirea de a le intrupa în fapte?

În casurile cele mai multe numai
o pãșire repede și hotãritã garantézã
succesul. Hotãrirea e de lipsã mai ales
în timpul nostru, în care lumea se
osebesce tot mai lãmurit în dóuë oști.
De o parte Christ, de cealaltã Antichrist!
Avem sã ne mãrturisim convicția și
voea cu francheță și cu frunte deschisã
și ridicatã. „Vécul nostru,“ a zis nu
de mult cardinalul Gibbons cãtrã clerul
francez, „nu e un veac pe sama óme-
nilor fricoși: el e dimpotrivã un veac
pe sama celor curajoși și viteji.“ Fiesce
care om aflã numai atãta respect, cât
își scóte el însu-și cu forța, și cel ce
se lasã a fi condus de prea multe con-
siderãri de persóne, acela nu va fi bãgat
în samã.

Sã privim numai la catolicii din
Germania. Kulturkampful a tãiat în
trupul bisericii catolice din Germania
rane adânci, dar lupta aceea pe sama
poporului a fost o școlã a hotãririi.
Importanța covirșitoare, ce o au catolicii
astãzi în imperiul german luteran, și-au
cucerit-o ei în lupta aceea, carea au
purat-o netemându-se de nimeni și de
nimica, neîmpedcându-le activitatea nici
o considerație de persóne. De câte ori
nu le-au strigat puternicii zilei: „Opriți-

vé“? De câte ori nu le a sunat în
urechi glasul poruncitoriu al împératului:
„Plecați-ve“? Și ei — nu s'au oprit,
nu s'au plecat. Și cine ar cuteza, sã
zicã, cã ei sînt oriã au fost neloaiali?
Nici chiar împératul lor nu cutezã așa
ceva. A fost curajul franc al consciinței
certe, a fost pretinderea hotãritã a
drepturilor sfinte, a fost împotrivirea
perseverantã și unanimã față cu o ma-
ioritate covirșitoare și prepotentã: aceea
au fost armele, cu cari au învins catolicii
din Germania.

Sã nu ne jucãm deci, sã nu ne
tîmpim noi însi-ne consciința cu folosirea
ușuraticã a cuvintului „loialitate“, când
e vorbã de cauza lui Dumnezeu.

Cine e deci hotãrit și cine e ne-
hotãrit?

Hotãrit nu e, cel ce pururea privesce
„la deal“. Hotãrit nu e acela, care
considerția cea mai îngrijatã de persóne
o privesce de simburile și esența a
tótã înțelepciunea politicã și în urma
acestei purcederi „înțelepte“ întru adevér
și face tot un paș înainte și doi înderept.
Hotãrit nu e acela, care din cauza
multei cumpêniri nu ajunge la decisiune,
nici acela, mãna cãruia e prea de parte
de inimã. Hotãrit nu e acel creștin,
acel suflet femeesc în trup bãrbãtesc,
pe care o împotrivire micã, o amenințare
copilãrescã a contrariului il face, sã se
clatine și sã cadã. Hotãrit nu e acel
creștin, care își face atîrnãtore lucrarea
ori nelucrarea sa de la bunãplãcerea
„cercurilor mai înalte“, de la favorul

Feuilleton.

Suvenir de cãlãtorie.

(Blaș—Budapesta—Agram—Venetia—Fiume.)

(Continuare.)

Când am început a povesti amintirile
cãlãtoriei mele, am pus în frunte dóuë ver-
suri, cari îmi aduceau a minte de viața
petrecutã în Venetia. Și mai cã am uitat
versurile acestea, când acum erã îmi revin
în minte și îmi sunã așa de armonie în urechi:
O, Venezia benedetta! O, Venetie bine-
cuvintatã!

No ti voglio più lasar! Nu te voiú
lãsa nici o datã!

Voi, dragi cetitori, cari m'ați urmãrit
cu o binevoitoare rãbdare, voi veți pricepe
adevêrul cuprins în aceste versuri, veți gãsi
în palida mea descriție plăceri visate și
dorite. Adugeți, vë rog, la acestea și o
escursiune la Lido și o visitã în palatul
Dogilor. Cred, cã nu mai e de trebuință, sã
spun, cã dogii (duci) eraú cele mai înalte
persóne în administrația republicii venetiane,
nu fel de presidenti.

Zidirea acésta numitã „palazzo ducale“
se folosia și ca locuință pentru dogi și pentru
familia lor și ca local pentru diverse trebu-
ințe ale republicii. Ea a fost clãditã în vécul
al IX-lea și mereú refãcutã, ba chiar și
devastatã de vre o cincî ori, pãnã ce în
sfãrșit în vécul al XV-lea a ajuns la starea
de acum.

Ea e o amestecãturã de stil gotic cu
renaissance. Fasadele sînt aședate pe o
colonadã, preste care se ridicã o ușorã ga-
lerie de arcade și colonne și în sfãrșit un
pãrete înalt împodobit cu plãci de marmorã
roșie și albã.

Întrãnd în curte, în fața nóstrã e scara
giganților, numitã ast fel, pentru cã în capul
ei sînt dóuë statue colosale, a lui Neptun și
a lui Marte, și în fața lor statuele lui Adam
și a Evei. În mijlocul curții sînt dóuë
fântâni de bronz, împodobite cu bogate
ornamentații. Pe marginea unei fântâni de
acestea am scris o cartã postalã. Cui? nu
impórtã. Mai sînt apoi o mulțime de statue
în curte, pe cari le-ași puté înșira așa de
ușor, fiind cã m'am cumpêrat un ghida, unde
se aflã descrise tóte, dar atuncî n'ași spune
amintirile mele, ci ași traduce, ceea ce înse

nu-mi convine. De aceea voiú continua în
felul de pãnã aci.

Și în sfãrșit, de ce ași enumera aci tóte
tablourile, cari împodobesc toți pãreții, cori-
dórele și plafondurile acestei zidiri imposante?
De ce ași înșira pe toți pictorii, cari le-au
fãcut? Cãci înșirarea acésta nu póte de
cãt plictisi pe cetitor, cum s'au plictisit câți
va companioni, cari doborși de încãntare
(?) în o salã din acest palat au început
unul sã dormã, altul sã numere, câți soldii are.

În „scala d'oro“, în carea ajungî suind
treptele gigantilor, am remarcat bolta bogat
împodobitã cu aur și stucco.

Ajungî apoi în „sala delle quattro porte“,
cu patru porți fórt artistice și între altele
cu un frumos tablou de Tiziano reprezentãnd
pe dogele Grimani închinãndu-se credinței,
apoi mai multe scene istorice. Urmézã an-
ticollegio, cu o mulțime de chipuri mito-
logice, ca rãpirea Europei de Paul Verone-
nese. De aci treci în sala del collegio, unde
se primiaú trimișii și se dãdeaú audiențe.
Interesante și frumoșe sînt aci cãte va gobe-
line, țesëturi venetiane, cari împodobesc
pãreții. Dupã ce am privit pãreții salei
acesteia rînd pe rînd și ne-am uitat la tóte
tablourile de pe plafond, am compus erãși

și grația birocrației statului descresținat. Hotărâți nu sînt acei creștini, cari cu prilejul atacurilor făcute asupra drepturilor bisericii tac ca nisce „câni muți“, dar grăesc, grăesc mult, când e vorbă de a se înălța în vadă și influență în ochii liberalilor dătători de ton. Hotărît nu e acel creștin, care e cuprins de o adevărată manie de a trăi și de a lucra pe placul tuturor și de a o face această chiar și cu jertfirea principiilor celor mai înalte, chiar și cu tradarea cauzei bisericesci.

Hotărît e din contră acela, care ca Sebastian Brunner, — soț de studii al adurmitului nostru mitropolit Vancea și inauguratorul luptei victorioase de astăzi a creștinilor germani din Austria, — fără de a lua în socotință cariera sa, în mână cu sabia spiritului se luptă pentru scopul său cel sfînt, pentru biserică și popor, pentru adevăr și dreptate. Hotărâți sînt acei creștini, cari ca Windthorst cel trupesce slab și nebăgat în samă sînt bărbați cu spirit tare și neînfricat, bărbați convinși, firmi și perseveranți. Hotărâți sînt acei creștini, cari între ori ce împrejurări ale vieții aș îndrăznéla de a-și mărturisi convicția, cari nu tremură în fața celor puternici, cari grăesc și se luptă și sufer, când le-o poruncesce datorința față cu Christos și cu biserica lui.

Aceștia vor forma în timp de necas garda viteză a bisericii lui Christos. Er pe cei nehotărâți, după cum spune Dante, nu-i va primi nici cerul nici iadul, îi vor răsplăti și cei buni și cei răi cu disprețul, de care sînt vrednici.

Érași Úesküb. — Sêrbii éra sînt supêrați rêu. Causa e, că sinodul patriarhal a respins din principiu pretensiunea aceea a

Sêrbilor, ca scaunul mitropolitan de Úesküb să-l conferescă unui cleric sêrb. Hotărîrea această sinodul a împărțăsit-o reprezentantului sêrbesc prin o notă oficiôsă. Sinodul a declarat, că *acel principiu, ca episcopii să se alegă după grupuri naționale, se împotrivesce spiritului bisericii grecesci orientale, ba principiul acesta e chiar schismatic, și biserica în tot de una l-a osîndit, și așa nu-l pôte deci admite nici de astă dată.*

Nu scim ca pămîntul, dacă „Tel. Rom.“ cel pururea cu „biserica națională“ în gură va da acestei declarații a sinodului patriarhal placetul său ori nu.

La cestiunea autonomiei.

Statul catolic Transilvan și congresul autonom. — În 13 a c. statul catolic Transilvan și-a ținut în Cluș adunarea anuală ordinară. Întăia dată a presidat adunarea noul episcop Majláth Gusztáv Károly. Aș luat parte 38 membri preoți și 50 membri laici, între cari și presidentul laic ministrul br. Iósika Samu.

Lucru firesc, că s'a discutat și cestiunea aonomiei. Tînêrul episcop, cu adevărat episcop după inima lui Dumnezeu, a arêtat în cuvîntarea de deschidere lipsa aonomiei bisericii catolice din Ungaria și a explicat, care ar fi în sensul canónelor terenul de activitate al elementului laic în afacerile bisericesci, ér la sfârșit a zis: „Ómenii grăesc despre aonomie, și pôte că nice nu înțeleg de tot bine conceptul ei. Ea nu pôte să fie alta de cât guvernarea neatîrnătore a bisericii, a bisericii catolice, sau că biserica conform organismului, ce i-s'a dat, cu escluderea ori căruí element străin să-și isprăvescă ea singură afacerile sale. În conceptul aonomiei se cuprinde deci *conceptul libertății. Poftesc libertatea catolicismului și a bisericii. Fôrte bine scim, că în ce direcție o pretindem această. Libertatea acesta o pretindem*

în denumirile bisericesci, ca denumirea bisericescă, conferirea dignității înalte să nu fie premiul meritelor politice, ci recunoscerea meritelor bisericesci! Pofitim libertatea această în învățatură, ca biserica fără de nici o împedecare și fără de nici un amestec să-și pôte deprinde liber chemarea, careu a primit-o de la dumnezeescul său Învătătoriă. Când a zis: „Mergênd învățați,“ nu a zis: „Cereți permisiune și învățați,“ ci: „Eú v'am dat voué puterea de a învăța.“ *Cere catolicismul libertate în administrarea averilor, ca conform vointei fondatorului averea să se folosescă acolo, unde întru adevăr servește spre scopuri bisericesci. În sfârșit libertate în toți ramii cultului dumnezeesc, ai vieții și disciplinei bisericesci.*“

Maí apoi canonicul Pál István a cetit propunerea motivată cu de-a mênuntul de senatul directoriú referitóre la aonomie. Senatul după motivare propune următorele:

„Să enunțe adunarea statului, că

„1. privesce de jignitoriú, că alegerea representațiilor în adunarea constituantă a aonomiei bisericii catolice magiare, fără de ascultarea și invoirea organismului nostru aonomic, s'a rînduit și în diecesa de Ardeal conform modalității de alegere aprobate în 25 Octobre 1869, pe când noi avem dreptul de a trimite reprezentanții din adunarea statului.

„2. Cu tôte acestea voinđ, ca și diecesa noastră să fie reprezentată în congresul regnicolar, nu facem esceptiune împotriva la aceea, ca cu prilejul acesta în chip esceptional reprezentanții să se alegă și în diecesa noastră conform modalității amintite. Înse din acesta nu numai nu putem permite, să se facă nici o consecință referitoriú la sfera de drept aonomic și la neatîrnarea legală a statului catolic, ci insistăm asupra aceluí drept al nostru, că spre a reprezenta pe membrii statului și totalitatea lor sîntem

Signoria, în fruntea căreia era dogele, și carea se compunea din 16 bêtrâni, 6 consilieri și 3 membri de ai tribunalului, ne-am aședat adecă pe scaunele lor și ne-am închipuit fala de odinóră a Venetiei, puterea ei, care stăpânia aprópe tótă Mediterana, și din care n'a rēmas acum de cât picturile, ce le vedem. . .

Deșteptați din aceste reverii am mers maí de parte prin sala senatului, prin capelă, prin sala consiliului celor zece și prin maí multe alte sale, împodobite fie care cu picturi cari de cari maí renumite, pân ce am ajuns în *sala del maggior consiglio*. Aci ne-am oprit maí multă vreme. O multime de tablouri acoper pãreții salei acesteia fôrte vaste. S'ar puté zice, că nu e nici un loc gol, care să nu fie acoperit cu vre un chip scos din istoria Venetiei. În partea în spre curte temele tablourilor sînt împrumutate din istoria Papei Alesandru III și a împêratului Frideric Barbarossa. Le-aú esecutat pictori renumiți ca Paolo Veronese, Bassano, Tintoretto, Vecellio, Vicentino și alții. Pe cei alalți pãreți sînt portretele alor 76 dogi și tablouri, ce reprezintă biruințe de ale Venetianilor, așa întăia și a dóua ocupare a Constantino-polului prin cruciași, ocuparea Smirnei, a Gallipolei; tôte acestea sînt făcute de Tintoretto și de școala lui. Între chipurile alegorice sînt de remarcat încoronarea Venetiei de zeita învingerii, Venetia între zei etc.

Din sala acesta, care e situată în colțul sting al palatului, este o priveliște fôrte frumósă preste lagune. Era aprópe de 12, când am ajuns în sala acesta. Sdrobiți de oboséla, buimăciți de atâta bogăție de colorii, artă și pompă, am ieșit pe verandă și așa,

cum sórele de primăvară lucia preste întinsa apă, și vîntul adia de-a lungul canalului, și frumósă biserica San Giorgio se ridica mărétă în fața mea, par că mi-a trecut tótă oboséla.

Din sala acesta am trecut în grabă prin o multime de sale și musee ca museul archeologic, sala scuturilor, unde sînt emblemele dogilor și cartele țêrilor, prin cari aú călătorit Venetianii. Tot aci e o cartă a lumii de Fra Mauro de pe la mijlocul vécului al XV-lea, cum și alte 6 carte făcute de Hadgi Muhamed din Tunis de prin 1559. Urméză sala busturilor cu o multime de busturi de ale împêraților romanii, sala filosofilor, și apoi întorcêndu-ne îndêrêpt am ajuns la locuința dogilor numită *stanza del doge* și constatátore din trei odăi: *stanza gialla, grigia și azzurra*, sala galbină, sură și albastră. În cea dintăiú sînt patru basreliefuri frumóse de bronz, cari reprezintă aflarea s. Crucii, proba cu cele trei cruci, lupta s. Constantin și arêtarea semnului crucii pe ceriú. În cele alalte dóue sînt tot scene din mitologie.

A maí rēmas, să vedem prinsorile (*prigioni*) atât de renumite, nu prin frumșeta lor, ci prin gróza, ce-ți însuffă, și vestitul *ponte dei sospiri*, care duce de la bogăție și prisosința la lipsă și fóme, de la splendóre la întunecime și fior. Au véđut vre o câte va. Sînt scunde, fără lumină, cu o singură gaură pentru luarea mîncării, și alt ceva nimic. Nici nu cerc a le maí descrie. Am véđut fire de lumină electrică conduse prin tôte chiliuțele acesteia, și ni-s'a spus, că vor să instaleze lumina electrică, și așa la 1900, când cu ajutorul lui Dumnezeu vom revedé

érași Venetia, vom vedé barbaria trecutului la lumina strălucitóre a civilizațiunii presente.

Și acum la masă! Am fost așa de flămînd, de nici n'am avut timp, să însemn, ce am mîncat. După prânz . . . la Lido!

Ha! la Lido, barcarolă! — am cîntat vesel în gîndul meu, aducêndu-mi a minte de regretatul poet, care cu atâta entusiasism și eleganță a cîntat viața venetiană.

Am úitat tótă oboséla, am úitat prinsorile grozave și am grăbit, să prindem cel dintăiú vaporăș, care ducea la Lido, unde avea să fie după amézi deschiderea băilor de mare și concert grandios. Eram veseli din cale a fără și dornici de plăceri.

Ne-am scos bilet cu toții și repede în lăuntru, fără nici un sentiment de gróza, par că tot pe mare am crescut. Să nu mint! nededați cu legănatul valurilor, chiar și când ședeam la masă în otel, par că acum ne înălțam, acum ne pogoriam. Atâta și nimic maí mult.

Și ce vă închipuiți, dragi cetitori, că e Lido? Ceva loc istoric, renumit prin lucrări de arhitectură, artă ori alt ceva de felul acesta?

Vé înselați! Lido e o insulă, în care e un stabiliment de băi de mare și — par că — nimic maí mult! Și în sfârșit Lido proprie nici nu e macar nume, e o vorbă italianescă, care însamnă țêrm, locul năsipos, ce se întinde de-a lungul țêrmului mării. Cu tôte acestea Lido e un loc, unde și eu și voi, cari cetiți suvenirile mele, bucuroși ați petrece în fie care an măcar o lună. Lido e o insulă în mijlocul mării, o insulă plină de verdéță, de lume, de sgomot și se înțelege de ómeni, dar maí ales de Anglezii

chetați în chip legal și exclusiv numai noi, statul organizat în chip autonom, și prin urmare deciziunile, ce se vor aduce în congres cu participarea delegaților aleși cu ocaziunea acésta în diecesa de Ardeal conform celor de mai sus în chip excepțional, pe teritoriul statului vor avé valóre numai așa și numai întru atâta, dacă și întru cât statul nostru în sensul statutelor le va primi în adunarea generală. Chiar de aceea așteptăm de la delegați, ca în congres să nu facă declarațiuni, cari ar ținti la restrângerea ori chiar ciungărirea drepturilor, cari le avem deja.

„3. Adevărat că ne alipim de străvechea noastră autonomie întemeiată pe legi positive, us îndelungat și dispoziții regesci și nu renunțăm la ea, înse pentru aceea salutăm cu bucurie mișcările autonome din Ungaria și deja înainte ne declarăm a fi gata, să intrăm în cadrul autonomiei catolice magiare universale, dacă va succede, să se creeze un organism, în care autonomia noastră să se pótă ingremia fără de ciungărirea acelor drepturi, cari le-a deprins până acuma.

„4. Punctul nostru de vedere ast fel determinat de aci din adunarea statului îl dăm de scire congresului prin transcript pe calea presidului Eminența Sa cardinalul principe-primate.“

Br. Iósika Samu având în vedere, că în afacerea acésta momentósă hotărîrea după putință are să fie unanimă, a propus, ca adunarea suspendându-se să se schimbe întru conferență. Conferența închisă a ținut tótă înainte de améza, și deschidându-se adunarea, a primit cu unanimitate propunerea senatului directoriū.

Va să zică, alții, Magiari chiar, păzesc eu jalsie drepturile sale. érá de la noi se potesce, ca să renunțăm la ele?

Revistă bisericească.

Din Patrie.

Fóea oficiósă a publicat în 9 a c. următoarea hotărîre preainaltă:

„La propunerea ministrului meu president unuresc permit, ca comisarul meu regesc br. Nikolics Fedor să amáne pe timp nedeterminat ședințele congresului bisericesc național greco-oriental sêrbesc.“

Hotărîrea acésta br. Nikolics a cetit-o congresului deja în 7 a c. și cu o cale a și executat-o. Membrii congresului așcutit-o turburați și resignați.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Camera deputaților în ruptul capului a mai votat câte va proiecte, după óre câtă va discusie a primit și proiectul despre procedura penală cu faimosul § 16 cu tot și apoi în 12 a c. și-a început mult doritele ferii de vară.

Cetatea Fiume ceruse, ca pe sama ei legea despre procedura penală să se modifice așa, ca forul ei să nu fie juriul din Budapesta, ci cel din Fiume. Dieta nu a băgat în samă cererea acésta. Acuma reprezentanța cetății a primit unanim propunerea primarului Mayländer, ca să lea poziție în contra introducerii acéstei legi în Fiume și să îndrepte cătră guvern un protest energic.

România.

Regele și regina vor face zilele acéstea visită monarchului nostru.

Regele în urma invitării monarchului nostru mai târziu va asista dimpreună cu împératul Germaniei la marile manevre de la Tata.

Rusia.

Nu suferé indoélă, că alătura cu visita din Iuniu a monarchului nostru la Petersburg visita de acuma a împératului Germaniei făcută tot acolo e evenimentul cel mai însemnat în cursul verii pe terenul politicii generale.

Împératul Germaniei însoțit de împé-rătésă, de prințul Enric, de cancelarul prințul Hohenlohe și de locțiñetoriul acésta v. Bülow a sosit în Petersburg Dumineca trecută. Primirea i-a fost strălucită și cordială.

Se scia, că preste câte va săptămâni președintele republicii franceze va merge și el la Petersburg pentru a înapoi țarului visita, ce i-a făcut-o anul trecut la Paris. Francezii sperău, că cu prilejul acéstei călătorii se vor cimentă încă și mai mult raporturile de prietinie politică între Franța și Rusia și se vor întrupa în sfârșit în un tractat de alianță.

Acuma după monarchul nostru a mai mers și împératul Germaniei, de a prevenit la Petersburg pe presidentul Franței. Acest fapt deja și numai singur a slăbit enorm însemnătatea visitei lui Faure. Mai ales tostul, ce l-a rostit în Petersburg împératul german, dovedesce imposibilitatea unei alianțe ruso-franceze în casul unui război provocat de Franța pentru redobîndirea Alsației și Lotaringiei. El a zis între altele: „Pot, să renoesc, convins, că voi fi urmat de poporul meu, promisiunea solemnă de a sprigini pe Maiestatea Vóstră din tóte puterile mele și a-i da concursul meu cel mai firm în contra tuturor acelora, cari ar încerca, să turbure ori să rupă pacea.“

Mai întâiu s'a au înțeles Austro-Ungaria și Rusia, ér acuma s'a au înțeles Germania și Rusia. Așa dar cele două

bogați, cari sufer de nervi ori de lene și nesciind, cum să se facă mai interesanți, vin aci, își închiriéză câte o căsuță, ori mai bine câte o colibă de papură ridicată pe marginea mării, staū tótă ziua în nelucrare, respiră aerul mării, se scaldă și apoi . . . e adevăr! se culcă în năsip.

Ajunși la țermul insulei, am debarcat și ne-am suit în un tramway și am pornit cătră stabilimentul de băi. É de observat, că în Veneția nu e nici un cal. Singurii cai, cari i-am vădūt, sînt cei ce trag tramwayul pe Lido.

Când am sosit noi, concertul se începuse. Dar n'are de a face, el avea să țină pân de sară. și așa am pornit deci pe țermul mării.

Dumnezeule, cât de mare ești Tu în nemărginirea Ta, și cât de mic sîntem noi! Marea acésta, care se întindea înaintea ochilor nostri par că în infinit, care țî-se pare, că nu scii, în ce moment se răstórnă preste țerm și prăpădesce tóte, e lucrul mânilor Tale și supusă glasului Tău!

Unde e țara mea? — gândiam în mine. Unde e bogata mea patrie cu locuitorii ei sêraci? De parte. colo de parte la răsărit e locul scump inimii tale, acolo zac osemintele strămoșilor tăi! Acolo te așteptă . . . dar de ce acest glas doios, când musica cântă, când companionii mei gălăgioși prind paingini de mare, când undele mării mă lovesc preste picioare și apoi ér se retrag spre a face un paș mai de parte?

„Scii ce? Haideți ne desculțăm, că așa mai ușor putem culege scoici „unicum“ din fundul apeii și cu o cale facem și o bae

de mare și ne și scutim ghetele, să nu le ude apa!“ Așa am propus eū alungându-mi gândurile triste.

Iuventus ventus!

O, nu vè puteți închipui, cum am ris și ne-am petrecut la Lido. După ce ne-am umplut buzunarele cu scoici cari de cari mai unice, am mers în marea sală, unde concerta musica. Era multă lume aci, unii mergeău, alții veniaū, era cu neputință, să afii un loc la o masă. Am ieșit pe terasă. Priveliștea asupra mării era și aci nespūs de frumoasă. Ne-am pus la o masă, am cerut căți va „fiasconi“ de vin, — era cam rēcóre, și pentru ca să ne încăldim. — am ascultat musica, am privit mutrele interesante ale străinilor și ne-am desfătat în întrecerea, ce o făceaū căți va studenți de ai nostri în înghițirea ostrigelor. O, sînt o mîncare delicată melcii aștia, (întrebați cei necredincioși pe redactorul „Unirii“) — eū cu tóte acéstea n'am înghițit nici una.

Cătră sară ne-am întors pe același „drum“, am cinat încă o dată la „Cavalletto“, și apoi pe gondole și sus pe podul lui „Daniel Ernó“, care scotea din hornul său nori de fum.

Am privit apoi încă o dată la biserica San Marco, la piazzetă, la palazzo, la campanile, la biserica Santa Maria della Salute, cu un cuvint la tot, ce cunosceam, și ne-am dat ultimii bani italieni la o trupă de cântăreți, cari cântău într'o gondolă lângă vapor, și . . . am plecat. . .

Dar apropo! Am pomenit adese de splendida biserică Santa Maria della Salute ridicată aprópe „preste uliță“ de piazzetă și nu v'am spus nimic de ea. Ascultați-i legenda:

În vécul al XVII-lea o ciumă teribilă bântuia în Veneția. Sute muriaū în fie care zi. Bunii creștini Venețiani aū socotit, să porțe prin cartierele infectate de ciumă un chip al Sfintei Fecióre, ce se află în San Marco. Și minune, n'a mai murit nime. Atunci senatul Veneției a hotărît, să ridice biserica acésta în onórea „sfintei Marii mântuitoarea“, care „a costat mai mult ca o jumătate milion de galbini“.

Încă una, și apoi mă duc la culcare, căci luna s'a ivit pe ceriū.

Când am intrat în Veneția, v'am spus, cum ne-a învățat Vili, să vorbim italienește. Dați-mi voe, să vè reproduc un mic dialog ținut în o prăvălie.

„Bongiorno, signore!“ zice medicul nostru.

„Bon giorno!“

„Prego una cravata roșu verde.“

Un comis se omoria de ris, cel alalt servia cravate.

„Prego caricata.“

Comisul nu mai putea. „Caricata“ italienește însmamnă „încărcată“, și noué ne trebuia una cu linii de diverse colorii. Dar s'a priceput omul. . .

Și acum nópte bună! Drăguțul de agent al direcțiunii năilor s'a îngrijit, să n'avem nici un loc de durmit. și așa ne-am culcat care unde am putut. Eū m'am întins pe o laviță în partea din apoi a năii, m'am coperit cu un pled și am visat, că mă plimb pe lagunele Veneției. Adio dar acuma și la revedere în Fiume!

(Va urma).

puncte ardătoare, din cari ar pute ieși turburarea păcii generale, adică cestiunea Orientului și cea a revanșei Francezilor sînt înlăturate cel puțin pentru un timp ore care.

Spania.

În 8 a c. un anarchist italian a asasinat pe ministrul president Canovas del Castillo. Guvernul a luat toate măsurile de lipsă, pentru ca să prevină orice mișcare a anarhiștilor. Liniștea în urma uciderii lui Canovas nu s'a turburat. S'a adevărit de neîntemeiată și părerea unora, că în urma morții lui Canovas conservativii vor trebui să cedeze liberalilor frînele guvernării.

Bulgaria.

Principele Ferdinand după multă colindare pe la curțile europene, și după ce a vizitat mai pe urmă și curtea regescă a României, unde înse nu l-au întîmpinat cu multă căldură, și după ce în taînă s'vonise, că va să proclame neatîrnarea Bulgariei și Rumeliei, fără de veste s'a dus la Constantinopol, pentru ca, pe cum se zice, să asigure pe suzeranul său despre supunerea sa credincioasă și neschimbată.

O luptă pentru neatîrnarea bisericii.

(Continuare.)

După ce stările în gimnasiul din Braunsberg se făcură tot mai de nesuferit, fracțiunea centrului din camera deputaților hotărî, să interpeleze în cauza acesta guvernul.

Noul ministru al cultelor Dr Falk preveni înse în 29 Februar 1872 interpelația dispunînd, că dacă în gimnasiul după părerea oficiului scolastic de inspecție în instrucția religioasă s'a purtat grije de supliuire îndestulitoare, atunci să se pîtă da dispensare de la instrucția prin catechetul de stat.

Prin acesta s'a pus cel puțin stavilă violentării celei mai brutale a conștiinței.

Dispoziția acesta a ministrului mai avea înse și momentul principial și istoric, că printr'înse s'a retras pașul cel dintăi. care-l făcuse statul în Kulturkampf.

Cu toate acestea dispoziția aceea nu a împedat conflicte nouă cu episcopul de Ermland.

Acesta conform canónelor bisericesci nu era dator numai să escomunică pe preoții aceia, cari propunea religia împotrindu-se învătării bisericii, ci trebuia să și publice escomunicarea, și acesta mai virtos pentru informarea acelor părinți, cari își trimiteau pruncii la gimnasiul din Braunsberg.

Ministrul Dr Falk găsi, că escomunicarea a vătămă „onórea civilă“ a escomunicațiilor, și de aceea în 11 Martie 1872 trase pe episcop la dare de samă pentru vătămarea dispozițiilor din Allgemeines Landrecht și-l provocă, să revóce în mod public escomunicarea.

Dr Falk nu voia de loc să scie, că constituția abrogase codicele Allgemeinen Landrecht.

În răspunsul său din 30 Martie episcopul dovedi firea anticonstituțională a provocării ministeriale și de o dată trase la îndoală, că prin escomunicare ca măsură curat bisericescă s'ar vătămă onórea civilă a escomunicatului. În dată în introducere declară episcopul, că de cum va după părerea aucto-

rității statului dispozițiile dreptului bisericesc și cele ale dreptului statului s'ar împotrivi, nu un episcop singuratic, ci auctoritățile supreme ale statului și bisericii au să delătura contrastul. Până când nu se întîmplă acesta, până atunci în afaceri, cari stau în legătură cu credința, ori care episcop are să purcedă așa, pe cum prescriu canónele bisericesci.

Cuvinte cu adevărat episcopesci.

Dr Falk sa mai bine zis Bismarck cercă acuma, să găsească de temei pe sama acestei certe un principiu. Falk replică în 21 Maiu, că episcopul pune „dispozițiile bisericesci mai pe sus de legile statului“, érá așa ceva „nu se pôte uni cu suveranitatea statului“. În urmare ministrul pretinse acuma nu numai revocarea publică și oficióasă a escomunicării, ci și declararea episcopului, că el va „de acum înainte să asculte de legile statului în estensiunea lor întregă“. Îl provocă și a doua órá. Atuncia episcopul protestă în contra aserțiunii, că el nu ar recunósce suveranitatea statului: statul e suveran în cele ale statului, biserica e suverană în cele bisericesci, de acest principiu se ține și se va ține și de acum înainte.

Urmarea a fost, că în 23 Septembrie s'a sistat episcopului salariul. „Guvernul statului“, declară ministrul, „nu pôte lua pe mai de parte asupra sa responsabilitatea pentru aceea, ca pentru suținerea dtele să se prestea solviri din banii statului, legilor căruia nu te supui necondiționat.“

S'a ivit alt conflict.

În unele garnisóne din diecesa de Ermland soldații catolici se siliau, să ia parte la cultul dumnezeesc sevârșit de preotul „catolic vechiu“ Grunert și să primescă de la el sacramentele.

Dar mai înainte de ce episcopul armatei ar fi purces împotriva acestei violentări a conștiinței, a ajuns deja în conflict cu ministerul de război pentru nisce lucruri, cari se petrecuseră în biserica garnisónei din Köln.

Acolo biserica s. Pantaleon, care mai înainte a fost a Benedictinilor, se aranjase încă în 1850 de biserică simultană de garnisónă pentru catolici și protestanți. În primăvara anului 1871 „catolicii vechi“ din Köln cerură, să li-se concédă și lor folosirea acestei biserici, și ministrul de război le și împlini cererea, fără ca să mai întrebe pe episcopul armatei.

Episcop al armatei cu învoirea Papei și a regelui se făcuse în anul 1868 prepositul Namszanowski. Lui îi erau subordinați toți preoții catolici ai armatei și toate bisericile militare catolice.

În 2 Februar 1872 „catolicii vechi“ din Köln ținură întăia dată cultul său dumnezeesc în biserica garnisónei. Atuncia episcopul porunci parochului militar, să nu mai între în biserica aceea.

În 1 Martie ministrul de război v. Roon porunci guvernatorului din Köln, „ca să dispună din nou cultul dumnezeesc catolic în biserica s. Pantaleon și să dea parochului militar porunca de a ține cultul dumnezeesc acolo“. Copia acestei dispoziții ministrul o trimise episcopului armatei provocându-l cu o cale, „ca să revóce fără amânare dispoziția, cu care oprise parochului militar ținerea cultului dumnezeesc militar“. Cu o cale îi aduse a minte episcopului, că el „ca oficial militar“ are datorința de a împlini „poruncile mi-

nistrului de război“ ca a „superiorului său nemijlocit“.

Episcopul ignoră de o cam dată provocarea acesta și răspunse, că afacerea a supus-o spre hotărîre Scaunului Apostolic și speréază, că acesta „va delătura în chip îndestulitoriu“ dificultățile ivite.

Într'aceea episcopul lipsi pe preotul „vechiu catolic“ Grunert de jurisdicție. Ministrul de război îi făcu deci imputări pentru purcederea acesta, că n'a însciintat mai înainte nici ministerul de război, nici ministerul cultelor. Episcopul răspunse, că el în sensul brevei sale de denumire nu e dator la ast fel de notificări antecedente, și tot o dată protestă acuma și în contra aserțiunii ministrului, că el s'ar ține de categoria oficialilor militari. El scris: „Trebuie să declar insinuația asta de contrară legilor bisericii și incompatibilă cu oficiul de preposit castrens. — Când dispozițiile bisericii îmi impun, să lipsesc de jurisdicție preoți subalterni de al mei, eu nu pot să fac hotărîrea mea arhierescă atîrnătoare de la învoirea ministeriului regesc.“

Papa laudă în sfârșit pe episcopul armatei pentru purcederea lui conșcie și corectă. Episcopul repeți deci parochului militar din Köln porunca de mai înainte și însciintă despre asta și despre hotărîrea Papei pe ministrul de război.

În urmare acestora ministrul de război și de culte enunțară în 28 Maiu suspendarea episcopului armatei motivându-o cu aceea, că el „se află în résvrătire împotriva dispozițiilor oficióse a autorităților lui superioare“.

Mai apoi l-au pus în disponibilitate dându-i jumătate din salariu.

(Va urma.)

Programa gimnasiului nostru.

Răspuns „Tribunei Poporului“.

Ziaristi nostri făcînd recenziunea rapórtelor anuale ale școlilor medii românesce își fac o datorință națională. Le-am fi recunosători, de ar rămâne tot de una obiectivi și nu s'ar încumeta la coniecturări, în cari, firesce, ușor pot greși, cei ce judecă lucrurile din depărtare și vor să vadă printre șire mai mult, de cât stă tipărit negru pe alb. Când înse recensentii încep cu „Așa se vede“, cu „Va fi contribuit“ și cu alte asemenea expresiuni debitate cu îndoală, atunci stau pe povîrnișul prepusului și al suspiciunii; ér de aici numai un paș mai este pîn la banalități și calumnii.

Recensentul „P.“ al Programei gimnasiului nostru din Blaș de pe an. scol. 1896/7 în fôea „Tribuna poporului“ nrul 143 a. c. nu va ori nu scie, să se stăpînescă așa, cât să fie obiectiv. Esaminând progresul se ocupă mai cu asupra de progresul gr.-orientalilor în alăturare cu al gr.-catolicilor. Că are deosebit interes de coreligionarii săi, nu ne face nici o supărare. Nu se cădea înse a ieși cu prepusuri ca „E surprindător și aprópe neexplicabil progresul slab al tinerilor gr.-orientali“. Face apoi un calcul comparativ în procente, ca să-și fundeze bănuéla, că ar fi cine scie ce „dispoziție“, de între cei 46¹⁾ studenți cu câte „2 sau mai mulți nesuficienți“ sînt 15 gr.-orientali. „La această dispoziție“, zice dl recensent, „va fi contribuit

¹⁾ Nu 29 gr. cat. și 15 gr. ort.

sigur (!) și împrejurarea, că tinerii gr. ort. sînt lipsiți de binefacerea internatului. Banalități! Se vede, că nu cunosc Blașul. S'au întîmplat aci de multe ori, de cei mai eminenti studenți au fost câte 3—4 gr. ort. în aceeași clasă. Dără li-s'a făcut nedreptate d. es. măcar în locațiune, — ce ore cînd era în vigore? Întrebe în respectul acesta pe dl profesor Ceortea, distins elev al acestui institut, ori dacă fasiunea dsale nu-i va conveni, acolo e dl Ghidiu în Caransebeș, și dacă dără și de dînsul va pute supune, că stă sub presiunea Blașului, poftescă lămuriri de la domni din Brașov, N. Petrescu d. es., care încă a fost flórea tinerimii de la acest gimnasiu; ori în fine informeze-se chiar din București; acolo e dl Simeon Popescu, de parte de ori ce influință confesională din partea Blașului. Spună acești bărbați stimați la Români: ce „dispoziție” din confesionalism au putut constata în lungul șir de ani, cât au fost elevi ai acestui binemeritat institut?

Chiar în anul acesta primul întru maturisării a fost un gr. ort., ér cei doi, ce au cădut la examenul de clasă, au fost amîndoi gr. cat.

În seminariul tinerimii și în ast an ca și pîn acum au fost primiți studenți gr. ort. Numai din cl. a VIII-a au fost cinci (5) interniști. Ér dintre cei 123 elevi ai internatului 47 au fost gr. orientali.

Ce dispoziție a contribuit dără „sigur”, pentru ca gr. orientali să iese mai slab?

Pe cum nici în trecut, așa nici în prezente nu pătinesce corpul profesoral de confesionalism, cum a avut ocaziune să se convingă însuși redactorul „Tribunei Poporului”, și mă mir, că n'a făcut atent pe dl recensent „P”, că o sfectesce cu bănușile.

Congres comun cu profesorii de la instituturile gr. orientale? Dl „P” se vede, că este om tinér, n'a petrecut cu atențiune faptele de prin 1884/5. Cetescă programa noastră de atunci, și se va lumina. Dacă-i vor mai trebui deslușiri, poftescă și cêră de la cei ce au fost de față ori chiar membri în conferința profesorilor de la instituturile gr. cat. Beiuș, Năsăud și Blaș. Póte afla „sigur”, din ce causă și unde s'a înfundat lucrul.

Cu privire la manuale vom avé ocaziune a sta de vorbă cu dl „P”.

V.

Programul

pentru adunarea generală a „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”, care se va ține în Mediaș la 27 și 28 August n. 1897.

1. În presera adunării generale (14/26 August n.) s'era de cunoștință în grădina hotelului „Strugurul de aur” (Traube).

2. În 15/27 August:

a) la 7¹/₂ ore a. m. celebrarea serviciului divin în ambele biserici române din Mediaș;

b) în aceeași zi la 10 ore a. m. primirea comitetului central al „Astrei” la gara Mediașului;

c) la 11 ore a. m. ședința I-a a adunării generale în sala cea mare de la hotelul „Strugurul de aur” (Traube);

d) la 2 ore p. m. banchet în pavilionul hotelului „Schützen”;

e) la 8 ore s'era concert în grădina hotelului „Schützen”.

3. În 16/28 August:

a) la 9 ore a. m. ședința a II-a a adunării generale;

b) la 2 ore p. m. prînz comun în grădina hotelului „Strugurul de aur” (Traube);

c) la 8 ore s'era petrecere cu dans în sala cea mare a hotelului „Strugurul de aur” (Traube).

4. În 17/29 August:

La 10 ore a. m. excursiune la băile de la Basna.

Mediaș, 31 Iuliu 1897.

Comitetul de aranjare.

Comitetul aranjator al festivităților împreunate cu ocaziunea adunării generale a Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român și-a dat tótă silința a face pregătirile de lipsă pentru o primire cât se póte de corîspundătoare pentru p. t. óspeți.

Pe cum s'a accentuat în mai multe rînduri în foile periodice și și ocașionalmente, depinde fôrte mult reușita îndestulitoare înse de la aceea, ca p. t. óspeți să facă însinuările referitoare la cuartir și victuale (banchet cu deosebire) de timpuriu, cari însinuări vor servi spre ușurare și comoditate mult comitetului aranjator, mai mult înse p. t. óspeți.

Spre orientarea p. t. óspeți:

1. Biletul pentru o persoană la banchet costă 2 fl. 50 cr.

2. Biletul pentru o persoană la concert costă 80 cr.

3. Biletul pentru o persoană la petrecerea cu dans costă 1 fl.

Biletele pentru concert și petrecerea cu dans se pot procura de la biroul comitetului de aranjare în localitatea hotelului „Schützen” și s'era la cassă, ér biletele pentru banchet tot de acolo pe lângă însinuare cel mult pînă în 14/26 August la amezi.

Mediaș 12 August 1897.

Dionisîu Roman

președinte al secțiunii de încuarterare și coresp.

Convocare.

On. preoți și învățători gr. cat. din ținutul Hașegului și alți binevoitori ai școlii prin acesta se convocă la adunarea generală a „Reuniunii docenților gr. cat. din ținutul Hașegului”, ce se va ține în Hașeg la 12 Septembrie st. n. a. c.

Program:

A) Participare în corpore la serviciul divin în biserica gr. cat. din loc la 9 ore a. m.

B) Ședința I cu început la 10 ore a. m.

1. Cuvînt de deschidere al președintelui.

2. Constatarea membrilor prezenți.

3. Raportul comitetului despre activitatea Reuniunii din anul trecut.

4. Raportul cassarului despre starea casei.

5. Raportul bibliotecarului.

6. Esmiterea alor 3 comisii pentru censurarea rapórtelor de mai sus.

7. Esmiterea unei comisii pentru înscrierea de membri și încasarea de taxe.

8. Discuție asupra procedurii în cauza absențiilor școlare pe baza regulamentului comitatens din vigore.

9. Citirea disertațiilor.

10. Raportul comisiiunilor esmise.

11. Satorirea și votarea bugetului pe an. viitor.

12. Satorirea termenului și locului pentru adunarea gener. viitoare.

13. Eventuale propuneri.

Din ședința comitetului central ținută în Hașeg la 28 Iuniu 1897.

Nicolau Nestor

N. Trimbișoni

președinte

notar I.

Ștefan Țarină

notar II.

Acéstă convocare publică să se considere și ca invitare specială.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. La inițiativa stimatelor Dóme Dafina Pánăzan, învățătoresă în Sâncel, s'au colectat în primăvara

anului 1896 de la femeile creștine din Sâncel 34 fl. 20 cr., din cari s'a cumpărat o cruce frumoasă de argint pentru biserica noastră cu suma de 30 fl. Ambițiată de acel succes. a început a dóna colectă pentru procurarea alor dóue sfeșnice mari de argint. cari să se așede pe prestol lângă cruce, la care colectă au contribuit: Dna vęd. Ana Smigelschi din Ibașfalău 1 fl. 50., Dnele: vęd. proto-popésă Ana Bran, Ana Marele, Aneta Albert, Iova Berar, Susana Frățilă I. Riș, Amalia Smigelschi preotésă și Dafina Pánăzan 1 fl., ér altele câte 5—50 cr., la cari adaugându-se și suma de 5 fl., rēmași de la colecta din anul 1896, s'a adunat frumoasă sumă de 23 fl. 54 cr. Sfeșnicile s'au și procurat pentru prețul de 21 fl. 52 cr. Vasile Smigelschi adm. par.

Concurs la stipendii teologice în diecesă Lugosului. Oordinariatul episcopesc de Lugos terminul concursului la 4 stipendii teologice l-a amănat de la 4 a c. pe 19 a c. Recurenții pot fi numai fi ai patriei de religiune gr. cat. și de origine română și să-și susțină recursele lor la Ordinariatul episcopesc pe calea oficiului protopopesc districtual instruându-le cu următoarele documente: a) Estras de botez; b) testimoniu de maturitate; c) aceia, cari au trecut preste clasele de etate obligătoare la miliție, adeverință, că în toți anii s'au prezentat la asentare, dără că au fost declarați de neapți atît pentru armata de linie (marină) cât și pentru honvedime, érá d) cari încă n'au trecut cu totul preste asentare, ci se află în clasele obligătoare la miliție, au să dovedescă cu adeverință estradată de cătră iurisdicțiunea competentă, că în respectiva clasă au satisfăcut deobligamentului militar, dar au fost declarați de neapți pentru serviciul militar; ér cei asentați ca voluntari pe un an au să dovedescă, că au împlinit anul de serviciu, ori dacă încă nu l-au servit, să producă tóte scrisorile oficióse referitoare la voluntariatul lor. Recurenții negreșit vor avé a se presenta în aintea Consistoriului episcopesc din Lugos pe terminul concursului aducénd cu sine și atestat despre starea lor sanitară estradat de cătră medicul diecesan.

Adunarea generală a despărțemintului Blaș s'a ținut în Blaș Duminecă în 8 a c. Ca să se scie și pe airea și să servescă de îndemn spre imitare, relevăm din raportul subcomitetului, că el a întemeiat deja patru agenturi (Cergăul mic. Mihalt, Roșia de Secaș și Sâncel) și plănuesce întemeierea alor vre o opt agenturi. Agenturile despărțemintului le prevede cu bibliotecă corîspundătoare. Mai relevăm, că adunarea a luat poziție hotărîtă în contra plănuitel „case naționale” și a însărcinat și pe delegații săi, ca la adunarea generală a Asociațiunii să facă tot asemenea. Mai amintim cu vie bucurie, că Rsmul canonic Gavrilă Pop a pus la dispoziția despărțemintului dóue premii de câte 25 fl. S'a reales tot subcomitetul cel vechiu. De sară din prilejul adunării și în favorul despărțemintului a fost în hotelul „Univers” o petrecere fôrte reușită.

Bucurie pe sama studenților din Blaș. Șciut este, că studenților din anul școlastic le plac mai ales zilele, săptămânile și lunile, în cari nu au să umble la școlă. Studenții din Blaș, pe cum îi cunoșcem noi, nu sînt dispuși a se abate de la regula acésta. Le destăinuim deci, că am aflat, că pretura din Blaș să fie cerut, să se amâne cu dóue săptămâni începerea anului școlastic. Motivul e, că pînă în 14 Sept. va fi fôrte multă miliție în Blaș și acésta are lipsă de cuartire. De cum va se confirmă scirea acésta, în dată o vom publica ca sigură.

Apel. Abiturienții gimnasiului superior din Blaș din anul 1879 prin acésta se rógă respectuos, ca cel mult pînă în 1 Septembrie st. n. a. c. să-și trimită adresele lor dlui Ioan Stoica peofesor normal în Blaș pentru a se pute lua dispozițiile necesare întru realizarea unei conveniri colegiale. proiectate încă la ultima lor despărțire. Blaș 8 August 1897. Ioan Stoica. Ștefan V. Lita. Ioan Pop de Șaroș. Iosif Lita.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Jertfa creștinilor.

Comentar al Liturgiilor bisericii grecești.

(Continuare.)

Ast fel trăește biserica catolică preste tot o viață de jertfă neîncetată, o viață de milostivire și de binefacere și tot de o dată și plină de luptă și de suferință: ea iubesc pe vrășmașii săi, face bine celor ce o uresc, binecuvîntă pe cei ce o blastemă și se roagă pentru cei ce-i fac necas (Luc. 6, 27 ur.). *Puterea cerescă, de care are lipsă spre acesta, o scote din tainele sacrificiale dumnezeesci ale Eucharistiei*, cari o satură și o nutresc în tot de una în chip minunat. Până când biserica petrece aci pe pământ, — în locul acesta de durere, necas și miserie, — până atuncia Christos va să rămână la ea ca Miel de jertfă și în mijlocul ei să se jertfescă zilnic în chip tainic, pentru ca să verse într'însa neîncetat spiritul martiriului, spiritul răbdării și lipsirii vesele. Ea jertfindu-se în sfînta liturgie dimpreună cu Christos împrumută din cultul dumnezeesc o hotărîre îndoită și o putere îndoită: hotărîrea și puterea de a purta și de a deprinde în răbdare și ascultare ceea ce sfatul lui Dumnezeu i-a hotărît, de a se îndestuli în orî ce stare, în toate raporturile vieții, de a se îndestuli în suferință, de a răbda în mörte, de a jertfi lui Dumnezeu viață și mörte; apoi hotărîrea și puterea de a aduce cu iubire liberă jertfe și de a se jertfi pe sine însă-și pentru frați. Binecuvîntat fie cultul acesta dumnezeesc, care transpune în viață această jertfire îndoită a ascultării și a iubirii libere și printr'însa face din însă-și misera noastră viață un cult dumnezeesc. Binecuvîntate fie altarele noastre, pe cari cerul se pogoră în ascultare și iubire, pentru ca de aci să se răslătescă în lumea cea neîndestulită și sândăcosă și egoistă. Lumea primesce binefacerea și jertfele ei fără de a întreba, unde stă pomul, pe care se fac rōdele acestea ceresci. Lumea lasă, să se verse preste ea binecuvîntări, fără de a întreba, unde e isvorul binecuvîntării, în tocmă pe cum omenii de lângă Nil lasă, ca riul să facă pământul lor roditoriu, fără ca să întrebe, unde-i e isvorul. Unde e isvorul acestei jertfiri de sine însu-și? În bisericile noastre, pe înălțimea altarelor noastre, în sfînta jertfă liturgică. Aci se descopere zilnic nemărginita iubire de jertfă a lui Christos. De aci isvoresce și curge în sermana inimă omenescă puterea de a se jertfi și pe sine însă-și tot asemenea. De aceea și însetoșeză de sfînta jertfă sufletele mai înalte și mai nobile. Și ar seca un isvor viu de binecuvîntare, dacă s'ar stărpi sfînta jertfă din mijlocul credincioșilor. Pe unde nu mai există sfînta jertfă, de pe acolo întru adevăr a și dispărut de pe pretutindenea marea jertfire de sine și iubire catolică. Noi am moștenit jertfa crucii și cu ea taina jertfirii noastre de noi înși-ne, taina și puterea răbdării și ascultării și a iubirii, carea de bună voe se jertfesc pe sine însă-și. Să ne unim deci cu sfînta jertfă și să ne jertfim pe noi înși-ne, să jertfim cugetele, cuvintele și faptele noastre, suferințele și bucuriile noastre lui Isus, care se jertfesc pentru noi.

b) *Viața de jertfă a bisericii pōte să se intruzeze și să se manifesteze numă în membrii ei, în credincioșii singuratici.* Dară viața și activitatea fiilor lui Dumnezeu va cuprinde cu atât mai virtos caracterul jertfei, cu cât vor fi mai cuprinși și pătrunși de spiritul lui Christos și al bisericii lui, adevă cu cât vor fi mai buni și mai virtuosi, mai desevarșiți și mai sfînți. *Sfințenia în esența sa cea mai intimă e totă spirit de jertfă, propus de jertfă, faptă de jertfă și suferire de jertfă.* Fără de spirit de jertfă desevarșirea și sfințenia nu se pōte nici dobîndi, nici păzi, nici înmulți. Orî cât de mult s'ar deosebi viața esternă și internă a sfinților lui Dumnezeu, ei totuși toți se unesc în aceea, că viața și activitatea lor pōrtă caracterul jertfei, signatura jertfirii de sine însu-și.

Nenumărata cētă a sfinților se osebesce în martiri și în mărturisitori. Martirii s'au jertfit pe sine o dată imitând pe Christos în mörte și vērșând pentru Domnul gloriosul său sânge; mărturisitorii s'au jertfit pe sine în chip necrutat, dară de nenumărate ori prin deprinderea eroică a tuturor virtuților și prin împlinirea statornică a tuturor datorințelor statului și chemării sale, până când au adurmit în pacea Domnului. Așa dară toți, — martiri și mărturisitori de o potrivă, — pentru Christos au fost omorîți totă ziua și s'au socotit ca nisce oi de junghiare (Rom. 8, 36). Ei toți sînt fiii bisericii; de aceea scrie s. Ciprian cuvintele acestea însuflețite: „Fericită biserica noastră, pe carea o luminează mărirea grației dumnezeesci, pe carea o preamăresce atât de tare în timpul nostru sângele glorios al martirilor; ea mai înainte era albă prin

lucrările fraților, acum s'a făcut purpurie de sângele martirilor; în podoba ei cea de flori nu lipsesc nici criniți nici rosele.“¹⁾

Jertfire de sine a fost chemarea și oficiul, viața și mörtea *Apostolilor*: toate le-au lăsat, pentru ca tuturor toate să se facă și pe toți să-i dobîndescă lui Christos; asemenea dumnezeescului său Învătătoriu și-au pus sufletul pentru frați și în sângele său au sădit biserica.

Ōstea *martirilor* strălucesc în sângele Mielului și în sângele său propriu. Martirii au învips toate slăbiciunile omenesci și totă răutatea și crușimea omenescă și diabolescă trecînd prin mare amărăciune și mărturisind pe Christos în viață și în mörte și punîndu-și sufletele pentru numele lui Christos, pentru ca din sângele lor să crească holdă bogată și să se cōcă seceriș desevarșit pe sama ariilor Părintelui celui ceresc. După convicția creștinilor celor dintăiū mai ales în sfînta Eucharistie curge isvorul, din care își câștigaū martirii tăria sa. Când păgânii vedeau, cum societatea cea tainică a creștinilor creștea tot mai tare în mijlocul lor, când vedeau, cum lega ea pe ai săi în concordie atât de intimă și mai ales cum îi intrarma cu o insensibilitate tainică în fața tuturor chinurilor, ei întrebaū cu îngrozire după mijlocele de vrăjire, prin cari se realiză o atare înfrățire credincioasă până la chinuri și la mörte. Prepusul lor cădu asupra adunărilor liturgice ale creștinilor, asupra jertfelor, cari se aduceau acolo, și în scurtă vreme sciua fama cea neobosită să istorisescă despre jertfele acestea lucruri de cele mai înfiorătoare. Creștinii, zicea ea,ucid acolo un prunc, îi mănâncă carnea, ér sângele i-l sbeu în pâne și-l înghit. „Acēsta e jertfa, carea-i înfrățesc“, zice păgânul Ceciliū la Minuciū Felix, „pe jertfa acēsta se întemeiază legătura lor cu toate efectele acelea, cari le vedem cu îngrozire la creștini.“²⁾ Așa păgânii, și instinctul lor nu i-a înșelat. După mărturisirea proprie a creștinilor pe ei întru adevăr îi înfrăția o jertfă, și ei după mărturisirea lor proprie scoteau din gustarea sângelui de jertfă puterea de a răbda martiriul. Numai cāt sângele acēsta nu-l vērșa vre o mână criminală, ci dragostea, carea nici o dată nu încetēză de a se jertfi zilnic. Numai cāt nu se atingeau de viața altuia, ci exemplul unui Dumnezeu, care se jertfia pe sine însu-și, acel exemplu îi însufleția neîncetat, ca să-l imiteze. În Italia ca și în Orient, în Tracia ca și în Africa cercaū și găsiaū martirii în sfînta Eucharistie întărirea sa. Așa ne spun înși-și martirii, așa mărturisesc acei sfinți Părinți, cari erau aprōpe de ei. „Cu arma de apărare a trupului și sângelui lui Christos avem să-i provedem“, scrie s. Ciprian, „și pentru că Eucharistia se sevărșesc cu scopul, ca gustarea ei să ne oferescă scutire, de aceea noi toți, cari voim, să stăm siguri înaintea inamicului, avem să ne întrarmăm cu arma de apărare a săturării prin Domnul. Căci cum putem să-i învățăm și să-i îndemnăm, ca ei în mărturisirea numelui lui Isus să-și verse sângele, dacă le denegăm sângele lui Christos înainte de luptă? Orî ce pregătire a lor la păharul martiriului ar fi aceea, dacă le-am denega dreptul de a gusta mai înainte cu cel alaltăi păharul Domnului? — Cum vom putē să vērșăm sângele nostru pentru Christos, dacă ne rușinăm a bé sângele lui Christos?“³⁾ „Cine ne va despărți de dragostea lui Christos, necasul, aū imbuldēla, aū gōna, aū fōmea, aū primejdia, aū sabia? Nimica din toate acestea nu pōte să ne despărtescă, dacă credem, nimica din toate acestea nu pōte să ne smulgă de la ea, dacă sîntem uniți cu trupul și sângele lui.“⁴⁾ — Mai ales s. Augustin desvōltă a dese ori idea, că martiriul e singurul răspuns în cāt va corēspundētoriu la jertfa de pe cruce și la s. cuminecătura. El o face acēsta de comun în legătură cu un text din Pilde. „De vei ședē, să cini la masa celui puternic,“ așa cetim acolo în c. 23. la început, „înțeleptescē Iea a mănca, cele ce se pun înainte-ți, și pune mână sciind, cum că ca acestea trebuie tu să gătesci.“ „Carea este masa celui puternic,“ așa esplică s. Augustin, „o sciți: e aceea, unde se pune înainte-ți trupul și sângele lui Christos. Cel ce se aședă la masa acēsta, acela trebuie să gătescă tot ca acestea. Și ce însămnă: ca acestea trebuie să gătescă? — Așa aū făcut fericitiū martiri în dragostea înflăcărata.“⁵⁾ „Martirii aū suferit, ceea ce aū mănecat. Căci de mănecare a dat Christos patima sa. Acela se satură, care

¹⁾ S. Ciprian Epist. 8 (10.) ad martyres et confessores.

²⁾ Minuc. Fel., Octavius c. 9. —

³⁾ Ep. 63. §. 15. —

⁴⁾ Ep. 71. §. 5. —

⁵⁾ Tract. 47 in Io. §. 2; tract. 84 in Io. —

imiteză.¹⁾ — S. Simeon la începutul persecuției lui Sapor împăratul Persiei a rostit cuvintele de aur: „Cel dintâiu am ședut la masă, cel dintâiu voi să și cad în luptă.“²⁾

Mărturisitorii, cari s'au ținut de toate clasele societății, — ore nu au fost ei tot atâtea copii de ale Mielului de jertfă celui dumnezeesc, cu toate că nu li-s'a dat, să-și verse sângele? Întrăgă viața lor de pe pământ a fost o cruce și un martiriu, „cărora nu era lumea vrednică“, cărora „lumea s'a restignit și ei lumii“. Ei și-au trăit viața și au servit lui Dumnezeu în evlavie neîncetată și în pocăință severă, în sărăcie aspră și în muncă grea. Ca rod al vieții sale de jertfă au lăsat fraților săi mirosul cel cu bună mirismă al virtuții sale, strălucirea pildei sale și puterea rugăciunii sale.

Eră feciorele cele sfinte au renunțat la totă iubirea pământescă, pentru ca să se dedice cu totul iubirii cerescă a dumnezeescului său Mire și „să urmeze pe Miel, ori unde se va duce“; ele și-au păzit curate trupurile și sufletele, pentru ca să servescă neturburate și să placă neîmpărțite Domnului cerului și pământului, Împăratului inimilor sale. Cu s. Agneta au exclamat bucurându-se: „După acela m'am măritat, a cărui frumșetă o admiră soarele și luna.“ Inse florea cea cerescă a verguriei și curățeniei au putut să o păzescă proșpetă și neatinsă numai prin aceea, că au udat-o cu rona rugăciunii neîncetate și au îngrădit-o cu spinii mortificării, adecă prin o viață de jertfă neîncetată. Fărte frumos aduce s.

Augustin în legătură jertfa virginității sfințite lui Dumnezeu și sfința Eucharistie. Cu sângele lui Christos are mirésa Mântuitorului să ude grădina inimii sale, pentru ca așa să o facă raiu pe sama Mirelui său. „Să înflorască în grădina ta trandafirul castității, crinul sufletului, și isvorul cel dăruitoriu de rodire al sfințului sânge să-l bea straturile de viorele.“¹⁾

Acești sfinți mari și fericți, cari strălucesc pe tărnia bisericii și sînt așa de numeroși ca și stelele cerului, vestesc luminând și făcărând gloria lui Dumnezeu, care „e minunat întru sfinții săi“, și gloria bisericii catolice, la sinul căreia s'au făcut sfinți. Ei sînt rodul cel mai copt și mai dulce al sângelui de jertfă, care se află în păhar pe altariu. Nu ar pute să fie nici un sfinț, dacă biserica nu ar avé jertfa și cina sfinței Eucharistii. Numaî din isvorul cel viu și ceresc al jertfei curge putere, însufletire, răbdurie spre viața de jertfă a sfințeniei. Căci o ast fel de energie a lipsirii de sine, o dedicare așa de nereservată spre serviciul lui Dumnezeu și al deapropelunii, o jertfire de sine așa de omnilaterală și neîntreruptă, pe cum se cuprind acestea în sfințenia creștină, pôte să se desvólte și să prospereze numaî în pământul bisericii cel mănós și bogat de isvóre, unde apele mântuirii și grației curg fără încetare de pe altariu în inimile omenesci primitóre, pentru ca să le vieze, să le recreeze, să le oțelască și să le întărescă spre a lua asupra-și cu bucurie viața de jertfă și mórtea de jertfă.

(Va urma.)

¹⁾ Enarr. 2. in ps. 21. §. 27. —

²⁾ St. E. Assemani, Acta mart. p. 30. —

¹⁾ S. Aug. De virg. III, 4. §. 17.

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.

Nr. 4026—1897.

(24) 1—3

I. ESCRIERE DE CONCURS.

Până în 7 Septembrie st. n. 1897 se escrie concurs la nouă stipendii din fundatiunea fericitului *Archiepiscop și Metropolit Alesandru Sterca-Șuluț* și anume: două stipendii de câte 400 fl. destinate pentru iuriști și mediciști la vre o universitate a fără din Transilvania, dintre cari unul fusese conferit la începutul anului 1896/7 medicinistului Ioan Recea pentru universitatea din Budapesta, unde nu s'a dus, ér cel alalt a fost folosit de iuristul Lucian Balint; două stipendii de câte 300 fl. pentru studenți, cari frecuentază metalurgia, tehnica, pedagogia, saú ori ce științe reale, dintre cari cel dintâiu a fost folosit de Teodor Vador absolut de pedagogiu din Budapesta, ér cel alalt de studentul în tehnică Corneliu Horșa; un stipendiu de 200 fl. destinat pentru iuriști în Cluș, folosit de Romul Pop Iurist absolut; două stipendii de câte 100 fl. pentru gimnasiști din clasele superioare, unul folosit de iuristul Ioan Coțofan, altul de gimnastul Ioan Vancea; două stipendii de câte 60 fl. pentru gimnasiști, unul folosit de Victor Bugner gimnast absolut, cel alalt de Aureliu Oprea gimnast absolut.

Cei ce doresc a obține vre unul din stipendiile de mai sus, au să întrunescă următoarele condițiuni:

a) Că sînt români gr. cat. miseri născuți în Transilvania;

b) că pe lângă purtarea morală bună au din studii calculi de *eminienție*;

c) dintre concurenți vor avé preferință, cari vor puté dovedi, că sînt consăngenii cu piul fundator, spre care scop trebuie să producă atestat compus de respectivul oficiu parochial, care să cuprindă tabela genealogică esact dedusă;

d) concurenții să alătore la cereri testimoni scolastic, carte de botez, atestat de paupertate, testimoni medical și să numescă expres institutul, la care și unde vor să continue studiile pre an. scol. 1897/8.

II. ESCRIERE DE CONCURS.

Până în 7 Septembrie n. 1897 se escrie concurs la un stipendiu de 100 fl. v. a. din

fundatiunea *Tordai*, folosit de iuristul absolut și candidat de avocat Pompeiu Micșa.

Cererile au să fie provédute cu documentele indigitate în escrierea de concurs pentru stipendiile Șuluțane.

III. ESCRIERE DE CONCURS.

Până în 7 Septembrie n. 1897 se escrie concurs la trei stipendii de câte 300 fl. v. a. din fundatiunea lui *Ioan Daniel (Dănuț) de Fersig*, folosite unul de iuristul absolut Ioan Getie, altul de gimnastul Simeon Butean, care nu și-a legitimat progresul, și al treilea de Emiliu Péter preparand absolut.

Se observă. că numaî în cazul acela pot căpéta și alții aceste stipendii, dacă între concurenți nu s'ar afla consăngenii cu fundatorul.

Cererile au să fie provédute cu documentele indigitate în escrierea de concurs pentru stipendiile Șuluțane.

IV. ESCRIERE DE CONCURS.

Până în 7 Septembrie n. 1897 se escrie concurs la două stipendii de câte 60 fl. din fundatiunea fericitului *canonic Constantin Alutan*, unul folosit de Ioan Anca absolut de academia comerială din Cluș, altul de Iustin Iuga absolut de cl. VI gimnasială.

Preferință au consăngenii.

Cererile au să fie provédute cu documentele indigitate în escrierea de concurs pentru stipendiile Șuluțane.

V. ESCRIERE DE CONCURS.

Până în 7 Septembrie n. 1897 se escrie concurs la un stipendiu de 22 fl. 50 cr. din fundatiunea fericitului *canonic Ioan Ghirilă*, folosit de Gregoriu Denghel absolut de școla civilă din Făgăraș. Preferință au consăngenii.

Cererile au să fie provédute cu documentele indigitate în escrierea de concurs pentru stipendiile Șuluțane.

VI. ESCRIERE DE CONCURS.

Până în 7 Septembrie n. 1897 se escrie concurs la un stipendiu de 40 fl. v. a. din fundatiunea „*Cercului Orăștiei*“, folosit de gimnastul George Bota, care nu și-a legitimat progresul.

La acest stipendiu pot concurge numaî acei studenți români gr. cat., cari cercetază *gimnasiul gr. cat. din Blaș*, ori vre o *academie de drepturi* și sînt născuți în vre una din comunele următoare ale cercului Orăștiei și a nume: Șibot, Orăștioara de jos, Balomir, Bintiș, Beriș, Cióra, Vineria, Orăștioara de sus, Grid,

Ghialnar, Castěu, Dăncu mic, Ocoliuș mic, Totia mică, Costesci, Cudșir, Ieledinți, Ludesci, Măgura, Martinesci, Bucium, Dăncu mare, Totia mare, Spini, Pricaz, Petriiniș, Pișchinț, Repaș, Romos, Romoșel, Șibișelul vechiu, Seréca, Tămășesca, Tărtăria, Turdaș, Turmaș, Vaideiu, Simeria.

Cererile au să fie provédute cu documentele indigitate la escrierea de concurs pentru stipendiile Șuluțane.

VII. ESCRIERE DE CONCURS.

Până în 7 Septembrie n. 1897 se escrie concurs la trei stipendii din fundatiunea fericitului *Ștefan Ferdinand Hirsch*, și a nume: unul de 400 fl. folosit de doctorul în științele iuridice Eugeni Pătacean, altul de 300 fl. folosit de Emiliu Pop doctor în medicină, și al 3-lea de 200 fl. folosit de Corneliu Mesaroș absolut de politechnicul din Viena.

La stipendiile acestea pot concurge numaî români gr. cat., născuți în comunele următoare: Turda, Copand, Tur, Rediu, Comișig, Banabic, Aiton, Sân-Mărtinul deșert, Ceanul deșert, Agribiciu, Mischiu, Săndu, Petridul de sus, Petridul de mijloc, Petridul de jos, Berchiș, Măgura, Schiop (Puzta-Egres), Pusta-Sân-Craiu. Surduc. Bicălat, Iara inferioră, Agriș (Ruha-Egeres), Muntele Băișorei, Ocoliuș mic, Ocoliuș mare, Runc, Cacova, Săcel, Lita magiară, Lita română, Filea de jos, Filea de sus, Ciurila, Selisce, Selicea, Micuș, Hășmaș, Magiăruș (Magyaroság), Șutu, Silvașul magiar, Indol, Ceanul mare, Băișóra, Muntele Filei (F. Havasa), ca unele, cari odinioară au format cesaro-regesca pretură a Turdei sub presidenția fericitului fundator.

Cererile au să fie provédute cu documentele indigitate în escrierea de concurs pentru stipendiile Șuluțane.

VIII. ESCRIERE DE CONCURS.

Până în 7 Septembrie n. 1897 se escrie concurs la următoarele stipendii din fundatiunea fericitului *Archiepiscop și Metropolit Dr Ioan Vancea* numită „Cassa archidieceșană“:

1. La un stipendiu de 300 fl. creat conform venitelor *numai pe an. scol. 1897/8* și destinat pentru studenții de la Universitate ori institut politehnic.

2. La 6 stipendii de câte 60 fl. v. a. destinate pentru elevi preparandiali în Blaș ori la altă preparandie română greco-catolică, dintre cari 4 au fost folosite de preparanții din Blaș Romul Dobrin, Manase Lajoș, George Vas și Nicolau Boeriu, ér două s'au creat conform venitelor *numai pe an. scol. 1897/8*.

3. La un stipendiu de 100 fl. pentru fetițe, creat numai pe an. scol. 1897/8.

La aceste stipendii pot concurge numai românii, respective române gr. cat. din Arhidieceasă. Preferință au consăngenii și afinii fondatorului, chiar și când nu ar fi din Arhidieceasă.

Cererile au să fie instruite cu documentele indigitate în scrierea de concurs pentru stipendiile Șuluțane.

IX. Scriere de concurs.

Până în 7 Septembrie n. 1897 se escrie concurs la două stipendii de câte 90 fl. v. a., create din *fundatiunea fericitului canonic Alesandru Micu*.

La aceste stipendii au drept, să concurgă nepoții și nepoțele de frați ai fondatorului, dacă au absolvat școlile elementare și voesc a-și continua studiile la ori ce fel de școală.

Cererile au să fie provădate cu documentele indigitate în scrierea de concurs pentru stipendiile Șuluțane.

X. Scriere de concurs.

Până în 7 Septembrie n. 1897 se escrie concurs la două stipendii de câte 60 fl. v. a. din *fundatiunea Ilustriată Sale domnului Andrei Liviu Pop, prelat pontificiu, abate și canonic în Lugos*.

La aceste stipendii au drept, să concurgă numai consăngenii fondatorului fără doosebire de sex și a nume: descendenții lui Teodor Pop fost paroch în Barei, frate cu fondatorul, descendenții surorilor fondatorului: Anastasia, Maria și Ana născute Pop, apoi în linia a doua, după mama fondatorului descendenții lui Nuțu Flóre din Jucul inferior, de la care se trage familia David, dacă frecuentază clasele elementare la orașe ori alte școle mai înalte, sau învață ceva maiestrie.

XI. Scriere de concurs.

Până în 7 Septembrie n. 1897 se escrie concurs la trei stipendii din *fundatiunea fericitului Dr Simeon Ramontiu*, și a nume: un stipendiu de 100 fl. folosit de tehnicul Emiliu Surdu, altul de 84 fl. folosit de tehnicul George Voda, care nu și-a legitimat progresul, și al treilea tot de 84 fl. folosit de iuristul Ioan Miclea, care asemenea nu și-a legitimat progresul.

La aceste stipendii pot concurge:

a) numai tineri studenți miseri, născuți în Transilvania, români de naționalitate;

b) cari pe lângă purtare bună au din studiul calculi de eminență;

c) dintre concurenți vor ave preferință cei de origine nobili și consăngenii cu fondatorul.

d) Cererile au să fie provădate cu documentele indigitate la scrierea de concurs pentru stipendiile Șuluțane.

e) Concurenții să numescă expres institutul, la care și unde vor să studieze.

XII. Scriere de concurs.

Până în 7 Septembrie n. 1897 se escrie concurs la două stipendii de câte 70 fl. din *fundatiunea „Ioan Gavrilă Vajda de Soósmező și soția sa Elisabeta născută Fuleoviciu”*, dintre cari unul a fost folosit de tehnicul Florea Bogdan, care nu și-a legitimat progresul, altul de Simeon Precup, absolut de școală de cadeți.

Cererile au să fie instruite conform scrierii de concurs pentru stipendiile Romanțiane.

XIII. Scriere de concurs.

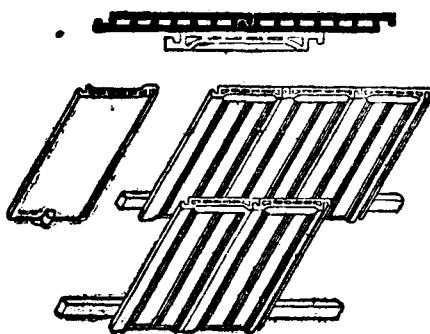
Până în 7 Septembrie n. 1897 se escrie concurs la două stipendii din *fundatiunea Kleiniană*, unul de 180 fl. folosit de Romul Dobo doctor în medicină și altul de 120 fl. folosit de Aureliu Sanciali gimnast absolut.

Cererile să se provađa cu documentele indicate în scrierea de concurs pentru stipendiile Romanțiane.

Blaș în 10 August 1897.

Consistoriul arhiepiscopesc gr. catolic de Alba Iulia și Făgăraș.

Țiglele lui Gavriil Ugron.

În fabrica de cărămidă și de țigle din Odorheiul secuesc (Székely-Udvarhely Bethlenfalva) a lui Gavriil Ugron se pregătesc două feluri de țigle: frământate cu mașina și aruncate.

1. **Șindile franceze de țiglă** (țiglă brăzdată) în măsurile următoare: lățime 21 cm., lungime 40 cm., 15 bucăți acoper 1 m², într'un vagon încăp 4300—4500 bucăți. Se fabrică și țigle de jumătate partea dreaptă și stângă. Prețul în Odorheiul secuesc: 1000 de bucăți în vagon 24 fl.

Avantaje: Greutatea țiglei necesare spre acoperirea aceluiași teren de coperiș e mai ușoară cu 30% de cât greutatea ori căreia alte țigle. Făcându-se lățimea la distanță de 32 cm., se recer lați numai pe jumătate. Coperișul formeză un întreg, sub care nu se scurge nici plouă, nici se suflă zăpadă; având din lăuntru șese canale goale, se opune schimbărilor iuți ale căldurei și frigului, erna ține coperișul cald, vara răcoros.

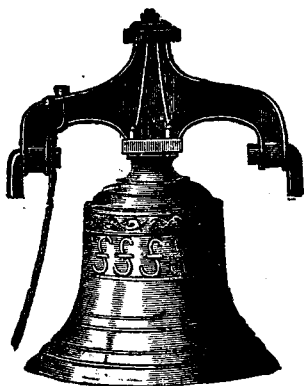
2. **Țigle de rind de coperiș**, frământate cu mașini din lut de calitate uniformă, a căror măsurile sînt următoarele: lungimea 40 cm., lățimea 17.5 cm.; 34 bucăți acoper 1 m²; lățimea sub ea se pôte face la distanță de 18 cm.; într'un vagon încăp 6300—6500 bucăți. Prețul în vagon la stațiunea de la Odorheiul secuesc 1000 bucăți 13 fl.

(23) 1—3

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote

Antoniou Novotny

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum și la turnarea de nouă a clopotelor stricate, mai departe spre facerea combinărilor de clopote întregi armonioase, pe lângă garanță de mai mulți ani, provădate cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori-ce parte, îndată-ce clopotele sînt bătute de o latură, prin ceea-ce sînt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomand

✦ **clopote patentate găurite** ✦

de mine inventate și mai de multe-ori premiate, cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg, făcut după sistemul vechiu.

Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu scaune de fer bătut. — ca și spre turnarea de țoce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află tot de una gata în magazin

La esposițiunea millenară în Budapesta 1896 premiat cu medalia cea mare millenară.

(17) 2—?

➡ Preț-eurenturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco. ⬅

